

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie.

DR JOANNA BECZKOWSKA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR KOREAŃSKI

MARZEC 2022

BYŁY PROKURATOR GENERALNY ZOSTAŁ PREZYDENTEM

Po raz pierwszy w historii demokratycznych wyborów prezydencki w Korei Południowej nastąpiła zmiana rządu po pięciu latach – do tej pory prezydenci liberalni i konserwatywni zmieniali się co dwie kadencje. Stanowi to „czerwoną kartkę” dla prezydentury Moon Jae-ina i Partii Demokratycznej.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

10 marca: **Yoon Suk-yeol został wybrany nowym prezydentem Korei Południowej.** Kandydat opozycyjnej Partii Siła Narodu wygrał o niecały 1% głosów nad kandydatem Partii Demokratycznej, Lee Jae-myungiem. Były prokurator generalny zapowiedział bliższą współpracę ze Stanami Zjednoczonymi oraz twardsze stanowisko względem północnokoreańskich prowokacji. Wyzwaniem dla Yoon Suk-yeola będzie także większość, którą posiada Partia Demokratyczna w Zgromadzeniu Narodowym.

13 marca: **prezydent-elekt oświadczył, że mianuje swoich współpracowników jedynie w „oparciu o kwalifikacje”.** Yoon Suk-yeol oświadczył, że nie będzie stosować parytetów opartych o płeć i pochodzenie w mianowaniu członków swojej administracji – jedynym kryterium mają być kwalifikacje. Prezydent Moon Jae-in z kolei dążył do przekroczenia liczby 30% kobiet zatrudnionych w administracji. Za jego kadencji po raz pierwszy funkcję Ministra Spraw Zagranicznych objęła kobieta – Kang Kyung-wha. Yoon Suk-yeol kieruje się popularną w Korei Południowej zasadą merytokracji, która prowadzi jednak do wzrostu nierówności społecznych.

15 marca: **prezydent-elekt wyznaczył specjalnych wysłanników do Stanów Zjednoczonych i Unii Europejskiej.** Yoon Suk-yeol zdecydował, że przed objęciem urzędu prezydenta wyśle specjalne misje dyplomatyczne do Stanów Zjednoczonych i Unii Europejskiej – w odróżnieniu od swojego poprzednika, który wysłał delegacje również do Chin, Japonii i Rosji, ale nie do UE. Wybranie Stanów Zjednoczonych i UE ma potwierdzać „dzielenie wspólnych wartości”. Ponadto Yoon Suk-yeol liczy na rozwój współpracy z Unią Europejską w zakresie

bezpieczeństwa, gospodarki, zaawansowanych technologii oraz ochrony praw człowieka. Skupienie się na wybranych państwach ma ułatwić koordynację współpracy – wysyłanie zbyt wielu specjalnych wysłanników przez Moon Jae-ina zostało określone „działaniem jedynie na pokaz”. W kwestii pozostałych państw, prezydent-elekt nie zamierza wysłać wysłannika do Rosji, a do Chin i Japonii delegacja zostanie wybrana dopiero po rozpoczęciu kadencji.

17 marca: prezydent Moon Jae-in wyraził zaniepokojenie możliwością przerwania globalnych łańcuchów dostaw. Prezydent Moon Jae-in zlecił ministrom przygotowanie długoterminowych środków zapobiegawczych związanych z możliwością przerwania światowych łańcuchów dostaw – przede wszystkim dla koreańskiego przemysłu motoryzacyjnego. Według Błękitnego Domu wprowadzenie w Chinach lockdownu w związku z pandemią COVID-19 oraz sankcje wobec Rosji mogą stanowić zagrożenie dla koreańskiej gospodarki.

17-18 marca: most Çanakkale 1915 został okrzyknięty „pokazem koreańskiej technologii”. Premier Kim Bu-gyeom został zaproszony przez prezydenta Turcji Recepta Erdoğan, aby uczestniczyć w ceremonii otwarcia najdłuższego mostu wiszącego na świecie. Most powstał we współpracy Korei Południowej i Turcji – inwestorem zostało konsorcjum, w którego skład weszły dwie koreańskie firmy, Daelim oraz SK E&C. Premier oświadczył, że konstrukcja mostu może posłużyć za promocję koreańskiej technologii.

20 marca: prezydent-elekt wskazał Yongsan jako miejsce przeniesienia Biura Prezydenckiego. Nowa siedziba prezydenta i jego współpracowników ma zostać zlokalizowana w obecnych budynkach Ministerstwa Obrony w Yongsan. Wcześniej Yoon Suk-yeol rozważał kompleks Gwanghwamun, jednak ta lokalizacja została odrzucona ze względów bezpieczeństwa. Szacuje się, że przeniesienie Biura Prezydenta do nowego budynku wyniesie 33 miliony USD. Aby zakończyć proces przed 10 maja, Ministerstwo Obrony ma zostać przeniesione do innej lokalizacji w pierwszej połowie kwietnia.

21 marca: prezydent-elekt spotkał się z przedstawicielami koreańskiego biznesu. Yoon Suk-yeol spotkał się z szefami organizacji zrzeszających koreańskich biznesmenów (Korea Chamber of Commerce and Industry, Federation of Korean Industries, Federation of Small and Medium Business, Korea Enterprises Federation, Korea International Trade Association, Federation of Middle Market Enterprises of Korea), aby omówić planowaną politykę gospodarczą. Prezydent-elekt obiecał znieść „wszystkie instytucjonalne przeszkody” dla rozwoju biznesu. Yoon Suk-yeol oświadczył, że popiera gospodarkę wolnorynkową, której przewodniczy nie rząd, ale sektor prywatny.

Podczas spotkania omówiono także możliwe środki zaradcze w związku ze spodziewaną stagflacją w związku z kryzysem na Ukrainie.

21 marca: przewodniczący Zgromadzenia Narodowego spotkał się z prezydentem Indonezji. Przewodniczący koreańskiego parlamentu Park Byeong-seung uczestniczył w szczycie Unii Międzyparlamentarnej na Bali, podczas którego dyskutowano na temat globalnych wyzwań takich jak zmiany klimatyczne, pokój oraz pandemia. Na marginesie szczytu Przewodniczący spotkał się z prezydentem Indonezji Joko Widodo. Obie strony omówiły kwestie związane z przeniesieniem administracyjnej stolicy do innego miejsca – w przypadku Korei Południowej do specjalnie w tym celu utworzonego miasta Sejong. Indonezja wyraziła zainteresowanie zapoznaniem się z koreańskim doświadczeniem w tym zakresie, planując wysłać do Korei Południowej w tym celu specjalnego wysłannika. Strona południowokoreańska z kolei zwróciła się do Indonezji o wsparcie zabezpieczenia łańcuchów dostaw – rozwinięcie podpisanego w grudniu ubiegłego roku memorandum, zapewniającego Korei Południowej dostawy mocznika z Indonezji przez okres trzech lat. W ubiegłym roku w Korei Południowej odnotowano kryzys związany z brakiem dostaw z Chin tego kluczowego zasobu używanego do produkcji roztworu używanego w silnikach diesla. Podczas spotkania rozmawiano także na temat wsparcia obecności koreańskich firm w Indonezji.

23 marca: prezydent Moon Jae-in nominował nowego prezesa Banku Korei. Nominację otrzymał dyrektor Departamentu Azji i Pacyfiku Międzynarodowego Funduszu Walutowego Lee Chang-yong. Według Błękitnego Domu wskazanie nowego szefa Banku Korei zostało wcześniej skonsultowane ze stroną prezydenta-elekta Yoon Suk-yeola. To stanowisko zostało odrzucone przez biuro przyszłego prezydenta. Sprawa ta wywołała publiczną debatę na temat obsadzania kluczowych stanowisk przez ustępującego prezydenta i wpływ tej decyzji na planowane przez Yoon Suk-yeola reformy.

28 marca: Moon Jae-in oraz Yoon Suk-yeol spotkali się po raz pierwszy od wyborów prezydenckich. Pierwsze spotkanie było planowane na 16 marca, ale zostało odwołane ze względu na brak konsensusu co do agendy. Media odnotowały, że był to najdłuższy okres między wyborami, a spotkaniem urzędującego prezydenta i jego następcy. Po spotkaniu strona Yoon Suk-yeola oświadczyła, że omówiono kwestie związane z przeniesieniem Biura Prezydenta, w tym uzyskano obietnicę współpracy. Jest ona niezbędną, gdyż środki z budżetu na relokację muszą zostać zatwierdzone przez obecną administrację. Z kolei Błękitny Dom oświadczył, że takie stanowisko jest nadinterpretacją, a prezydent Moon Jae-in zgodził się „ostrożnie ocenić” plan relokacji, a jakiegokolwiek rozmowy

na temat kosztów wymagałyby przedstawienia przez Yoon Suk-yeola wstępnego budżetu.

KOMENTARZ

Yoon Suk-yeol zapowiedział usunięcie symbolu „imperialnej prezydentury”. Jedną z pierwszych decyzji prezydent-elekta zostało przeniesienie siedziby prezydenckiej z Błękitnego Domu (Cheong Wa Dae) do kompleksu budynków Ministerstwa Obrony, zlokalizowanych w dzielnicy Yongsan w Seulu. Nową rezydencją prezydenta ma zostać jedna z rządowych willi w pobliżu Ministerstwa. Jak podkreślił Yoon Suk-yeol jest to pierwszy krok w kierunku realizacji obietnicy wyborczej – likwidacji „imperialnej” prezydentury, która przekracza granice Konstytucji i jest poza zasięgiem kontroli. Prezydent-elekt zamierza „oddać Błękitny Dom ludziom”, przekształcając go w muzeum i park, a także przestrzeń kulturalną, w której mogłyby odbywać się koncerty muzyki popularnej. Warto zauważyć, że prezydenci Moon Jae-in oraz Roh Moo-hyun (uznawany za „mentora” Moon Jae-ina) także planowali przenieść siedzibę, jednak ze względu na problemy praktyczne nie zrealizowali tej inicjatywy. Plany takie miał także prezydent Park Chung-hee. Yoon Suk-yeol wydaje się jednak wyjątkowo zdeterminowany, ignorując napięcia, które ta decyzja generuje. Wybór nowej lokalizacji spowodował konieczność przeniesienia Ministerstwa Obrony do budynków Kolegium Połączonych Szefów Sztabów, które z kolei również będzie musiało zostać przeniesione w nową lokalizację. Wzbudziło to obawy prezydenta Moon Jae-in i jego administracji o kwestie bezpieczeństwa narodowego w obliczu północnokoreańskich prowokacji. Co więcej realizacja tego planu związana jest z kosztami. Obie te kwestie zostały podniesione przez polityków rządzącej Partii Demokratycznej. Samych Koreańczyków ta decyzja również podzieliła – choć istnieje narodowy konsensus, co do potrzeby przeniesienia prezydenckiej siedziby, to termin inauguracji nowego prezydenta w maju wymusza pośpiech, a to może wiązać się z nierozważnymi decyzjami. Co więcej wszystko wskazuje, że decyzja ta nasiliła konflikt między obecną a przyszłą administracją – Partia Demokratyczna skupiła się na krytyce potencjalnych kosztów w obliczu kryzysu gospodarczego oraz inflacji. Z kolei prezydent-elekt oraz jego zespół są zdeterminowani, aby za wszelką cenę doprowadzić do zmiany siedziby przed 10 maja. Odzwierciedla to konflikt na koreańskiej scenie politycznej, gdzie żadna ze stron nie jest gotowa na kompromis. Warto także przypomnieć, że samo społeczeństwo jest również podzielone, czego

odzwierciedleniem były wyniki wyborów (szerzej na ten temat we [wpisie blog OSA](#)).

Likwidacja stanowiska starszego sekretarza ds. cywilnych kolejnym krokiem w kierunku „ograniczenia władzy prezydenckiej”. W marcu prezydent-elekt Yoon Suk-yeol zapowiedział także rozpoczęcie restrukturyzacji Biura Prezydenckiego. Pierwszym krokiem ma być usunięcie biura starszego sekretarza ds. cywilnych, które było odpowiedzialne za badanie możliwości korupcji z udziałem krewnych prezydenta oraz wysokich rangą urzędników oraz weryfikację kandydatów do gabinetu. Według Yoon Suk-yeola urząd ten był w rzeczywistości wykorzystywany do prowadzenia tajnych śledztw pod pretekstem weryfikacji personelu. Prezydent-elekt zamierza w to miejsce przywrócić stanowisko specjalnego inspektora. To początek zmian, które mają na celu zmniejszenie liczby urzędników w Biurze Prezydenckim, a także ograniczenie władzy prezydenckiej poprzez wprowadzenie niezależnych instytucji kontrolnych. Plany restrukturyzacji zostały pozytywnie przyjęte przez opinię publiczną.

II. KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

3 marca: Korea Południowa i Węgry zamierzają wzmocnić współpracę na płaszczyźnie handlu, zielonych i cyfrowych technologii. Minister handlu, przemysłu i energii Moon Sung-wook wziął udział w spotkaniu online z węgierskim ministrem finansów Mihály Vargą. Było to czwarte posiedzenie koreańsko-węgierskiego komitetu ds. gospodarczych. Obie strony omówiły możliwości dalszego rozwoju strategicznego partnerstwa w oparciu o współpracę gospodarczą w zakresie zielonych i cyfrowych technologii. Tematem spotkania były także globalne wyzwania, takie jak przerywanie łańcuchów dostaw. Rozmawiano także na temat możliwości przeciwdziałania negatywnemu wpływowi rosyjskiej agresji na Ukrainie na działalność biznesową.

7 marca: Korea Południowa znalazła się na rosyjskiej liście „państw nieprzyjaznych” ze względu na poparcie Ukrainy. Po przyłączeniu się do międzynarodowych sankcji wymierzonych w rosyjskie banki, Korea Południowa została umieszczona na liście państw działających przeciwko Rosji. Od początku marca Korea Południowa wprowadziła zakaz transakcji z największymi rosyjskimi bankami, zawieszenie inwestycji w rosyjskie obligacje skarbowe oraz usunięcie rosyjskich banków z systemu SWIFT.

15 marca: Korea Południowa dostarczy Ukrainie wojskowe i medyczne zaopatrzenie. Ministerstwo Obrony oświadczyło, że zamierza wesprzeć Ukrainę poprzez dostarczenie materiałów wojskowych nie będących bronią (hełmów, kamizelek kuloodpornych, wojskowych namiotów i racji żywnościowych), a także artykułów medycznych.

17 marca: Czechy ogłosiły przetarg na budowę nowego reaktora w elektrowni jądrowej Dukovany. Koreańska spółka Korea Hydro&Nuclear Power (KHNP), wraz z amerykańskim Westinghouse oraz francuskim EDF została zaproszona do przetargu po pozytywnym przejściu oceny bezpieczeństwa. Z przetargu zostały wykluczone firmy rosyjskie i chińskie. Szacowany koszt projektu to 6 miliardów Euro – największa pojedyncza inwestycja w Czechach. W odpowiedzi na zaproszenie, KHNP 22 marca prezes KHNP Chung Jae-hoon spotkał się z czeskim ministrem przemysłu i handlu Jozefem Sikelą w Pradze, aby wyrazić koreańską gotowość do przygotowania propozycji w przetargu.

22 marca: Zgromadzenie Narodowe rozważa „wirtualne” zaproszenie prezydenta Ukrainy. Komitet Spraw Zagranicznych Zgromadzenia Narodowego oświadczył, że poszukuje możliwości zorganizowania wirtualnego przemówienia prezydenta Wołodymyra Zełenskiego przed koreańskim parlamentem. Według Komitetu inicjatywa ta spotkała się z poparciem zarówno partii rządzącej, jak i opozycji, a samo wystąpienie mogłoby odbyć się w kwietniu.

22 marca: Komisja Europejska zaakceptowała węgierski rządowy grant na budowę nowej fabryki baterii samochodowych. Firma SK On Hungary, należąca do koreańskiego koncernu SK Group otrzyma grant w wysokości 209 milionów Euro od węgierskiego rządu. Komisja Europejska orzekła, że taka pomoc nie narusza unijnych zasad, a inwestycja przyczyni się do rozwoju regionu Közép-Dunántúl. Nowa fabryka będzie produkować baterie litowo-jonowe wykorzystywane w samochodach elektrycznych, a cała inwestycja szacowana jest na 1623 miliony Euro.

29 marca: prezydent-elekt zaproponował organizację szczytu z udziałem prezydenta Ukrainy. Yoon Suk-yeol oraz prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski odbyli rozmowę telefoniczną. Prezydent Ukrainy podziękował za wsparcie ze strony Korei Południowej oraz pogratulował Yoon Suk-yeolowi zwycięstwa w wyborach prezydenckich. Z kolei Prezydent-elekt wyszedł z propozycją zorganizowania wspólnego szczytu po zakończeniu wojny z Rosją. Na początku marca, jeszcze jako kandydat, Yoon Suk-yeol spotkał się z ambasadorem Ukrainy Dmytro Ponomarenko oraz zaproponował pomoc w organizacji wsparcia dla mieszkańców Ukrainy.

31 marca: prezydent-elekt omówił współpracę z Unią Europejską. Yoon Suk-yeol w rozmowie telefonicznej z przewodniczącą Komisji Europejskiej Ursulą von

der Leyen omówił istotne kwestie współpracy dwustronnej: współdziałanie w celu rozwiązania regionalnych wyzwań takich jak agresja Rosji na Ukrainę, północnokoreańskie próby raketowe oraz rozwój strategicznego partnerstwa na płaszczyźnie zdrowia, ochrony środowiska oraz cyfrowej transformacji. Obie strony zgodziły się zorganizować wspólny szczyt w drugiej połowie tego roku.

III. RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

20 marca: Seul wyraził zaniepokojenie północnokoreańskimi testami raketowymi. Podczas nadzwyczajnego posiedzenia Rady Bezpieczeństwa Narodowego wyrażono zaniepokojenie możliwością prowadzenia przez Koreę Północną testów wieloprowadnicowej wyrzutni raketowej. Testy zostały również potępione przez prezydenta-elekta, który uznał je za naruszenie międzykoreańskiego porozumienia militarne dotychczasowego powstrzymania się od działań mogących doprowadzić do wzrostu napięcia na Półwyspie Koreańskim.

23 marca: prezydent-elekt nie zamierza likwidować Ministerstwa ds. Zjednoczenia. Komitet przejściowy, zajmujący się przygotowaniem do przejęcia władzy przez Yoon Suk-yeola wydał oświadczenie dotyczące Ministerstwa ds. Zjednoczenia. Zdementowano pogłoski o możliwej likwidacji Ministerstwa – według oświadczenia prezydent-elekt zamierza „przywrócić właściwe funkcje” instytucji zajmującej się relacjami międzykoreańskimi. Według komitetu obecna administracja prezydenta Moon Jae-ina przejęła część kompetencji Ministerstwa w kierowaniu polityką międzykoreańską – i planowane zmiany mają w rzeczywistości wzmocnić Ministerstwo ds. Zjednoczenia.

24 marca: Korea Północna została potępiona za przeprowadzenie testu rakiety międzykontynentalnej. Prezydent Moon Jae-in przewodniczył posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa Narodowego związanej z wystrzeleniem przez Koreę Północną pocisku o zasięgu międzykontynentalnym (ICBM) w kierunku Morza Wschodniego (Japońskiego). Rada stanowczo potępiła te testy, uznając je za zerwanie obietnicy złożonej przez przewodniczącego Kim Jong-una oraz naruszenie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ. Seul wezwał Pjongjang do natychmiastowego przerwania prowokacji i powrotu do dialogu. Północnokoreańska próba raketowa spotkała się także z potępieniem ze strony prezydenta-elekta Yoon Suk-yeola oraz jego komitetu przejściowego. Działania Korei Północnej zostały uznane za „poważną prowokację” zagrażającą bezpieczeństwu Korei Południowej.

25 marca: prezydent-elekt zwrócił się do Chin o poparcie dla denuklearyzacji KRLD. Yoon Suk-yeol odbył rozmowę telefoniczną z przewodniczącym Xi Jinpingiem w odniesieniu do wznowienia testów rakiet międzykontynentalnych przez Koreę Północną. Prezydent-elekt zwrócił się do strony chińskiej z prośbą o poparcie dążeń do denuklearyzacji KRLD oraz utrzymania stabilnej sytuacji politycznej na Półwyspie Koreańskim.

28 marca: prezydent-elekt wyraził poparcie dla bliższej współpracy z Japonią i Stanami Zjednoczonymi w kwestii północnokoreańskich prowokacji. Yoon Suk-yeol spotkał się z ambasadorem Japonii Aiboshi Koichim, aby omówić problem północnokoreańskich prowokacji rakietowych. Według Prezydenta-elekta Waszyngton, Tokio i Seul powinni współpracować, aby przekonać Pjongjang o porzuceniu nuklearnych zbrojeń. Obie strony zgodziły się także rozwinąć współpracę dwustronną.

30 marca: Korea Południowa przeprowadza pierwszą udaną próbę z wykorzystaniem rakiety na paliwo stałe. Ministerstwo Obrony oświadczyło, że przeprowadziło udany test rakiety, zakończony wystrzeleniem atrapy satelity. Poinformowano także, że Seul planuje wkrótce wystrzelić na orbitę satelitę szpiegowski, aby wzmocnić możliwości obronne kraju wobec północnokoreańskich prowokacji. Wcześniej takie próby były niemożliwe ze względu na restrykcje nałożone na Koreę Południową przez Stany Zjednoczone (w zamian za zgodę na restrykcje dotyczące rozwoju własnego programu rakietowego Korea Południowa otrzymała technologię rakietową ze Stanów Zjednoczonych). Test rakiety należy oderbać w kontekście rywalizacji międzykoreańskiej – południowokoreańskie media podkreśliły, że żadna północnokoreańska rakiet na paliwo stałe nie osiągnęła takiej wysokości jak południowokoreańska.

KOMENTARZ

Północnokoreańskie testy rakietowe sprawdzianem dla prezydenta-elekta. Od początku roku Korea Północna przeprowadziła dwanaście udanych testów rakietowych, w tym wznowiła testy rakiet międzykontynentalnych oraz wyrzutni mogących wystrzelić kilka pocisków naraz. Początkowo Yoon Suk-yeol, który zapowiadał twarde podejście do północnokoreańskich prowokacji, początkowo powstrzymywał się od komentarzy, by ostatecznie potępić Koreę Północną. Komitet prezydenta-elekta wezwał Radę Bezpieczeństwa ONZ do zwołania nadzwyczajnego posiedzenia. Korea Północna już wcześniej

„testowała” nowego przywódcę Korei Północnej, decydując się na testy rakietowe w okresie przejściowym między wyborami, a inauguracją. Jedynie nasiliła się skala prowokacji. Krótco po tym jak prezydent Moon Jae-in wygrał wybory, Pjongjang przeprowadził testy rakiet bliskiego i średniego zasięgu. Wcześniej, w 2013 roku tuż przed inauguracją prezydent Park Geun-hye Korea Północna przeprowadziła trzecią próbę jądrową. Nasilenie prowokacji od początku tego roku związane jest z przyciągnięciem uwagi Stanów Zjednoczonych, a nie tylko zmianą władzy w Korei Południowej. Sytuacja stała się jednak bardziej napięta w związku z agresją Rosji na Ukrainę. Dodatkowo relokalizacja Ministerstwa Obrony i siedziby Biura Prezydenta wzmogła obawy o bezpieczeństwo w kraju wobec północnokoreańskich prowokacji. Korea Północna może wykorzystać konflikty na scenie politycznej w Korei Południowej oraz ochronę Rosji i Chin w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, aby bez obaw o poważne konsekwencje zwiększyć częstotliwość prowokacji.

Odpowiedzią na północnokoreańskie prowokacje mogą być wspólne manewry wojskowe w kwietniu. Wspólne manewry po raz pierwszy od kilku lat mogą odbyć się na większą skalę i służyć manifestacji siły sojuszników – Stanów Zjednoczonych i Korei Południowej. W ostatnich latach, kiedy administracja Moon Jae-ina naciskała na dialog, starano się stonować wspólne manewry – niektóre ćwiczenia nawet odwołano jako gest współpracy. Korea Północna niejednokrotnie zarzucała Waszyngtonowi i Seulowi wywoływanie wzrostu napięcia poprzez prowadzenie wspólnych ćwiczeń. Na zmniejszenie skali manewrów wpłynęła także pandemia COVID-19.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

